

Eleki Krónika 2001. március

Védjük értékeinket

Elek Város Önkormányzata Képviselő-testülete 2001. március 5-én tartott képviselő-testületi ülésén többek között rendeletet alkotott az építészeti és természeti értékek védelméről, elfogadta Elek Város 2001. évi költségvetését és a közbeszerzésekről is rendelkezett. Már a február 5-i ülés előtt is elfogadhatónak találták a képviselők a 2001. évi költségvetést, akkor azonban döntés még nem született, mivel néhány részletkérdést tisztázni kellett. A képviselők végül is az előterjesztéshez képest 24.650 eFt-tal magasabb összegben fogadták el a képviselő-testület, a Polgármesteri Hivatal és az intézmények együttes 2001. évi költségvetésének bevételi és kiadási főösszegét. Az összeg emelkedésének magyarázata az, hogy a Szociális Otthon konyhájának befejezése érdekében - a megyei önkormányzattal egyetértésben - pályázatot kívánunk benyújtani. Sikeres pályázat esetén egy korszerű konyhából oldanánk meg Elek Városban az intézményi étkeztetést a helyi és a megyei intézmények esetében is.

Az iparüzési adó bevételi előirányzata a tervezetthez képest 4 mFt-tal lett megemelve, ez a 4 mFt kiadási oldalon vállalkozók támogatásaként megjelenik. Ugyancsak magasabb összegben lett megállapítva a Labdarúgó Egyesület támogatására szolgáló előirányzat, valamint a képviselői keret is. Végül a képviselő-testület valamennyi jelenlévő tagja ellenszavazat és tartózkodás nélkül megalkotta a 3/2001. (III. 5.) KT. számú rendeletét az önkormányzat 2001. évi költségvetéséről. A képviselő-testület ezek után a közbeszerzési szabályokról alkotott rendeletet. A rendelet nem ismétli meg a jogszabályt, hanem Beruházási Munkacsoportot hozott létre abból a célból, hogy a döntést hozó képviselő-testület megfelelően előkészített javaslat segítségével kellő alapossggal hozhassa meg döntését. A képviselő-testület az I. félévi munkatervét is meghatározta. Az első félévben napirenden szerepel többek között a közrend-közbiztonság helyzetéről, a mezőöri szolgálatról, a Védőnői-, a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat működéséről, az oktatási intézményekről, az Elek TV-ről, a hulladékgyűjtési feladatokról szóló tájékoztató.

Március idusán

Tisztelt Jelenlévők! Hölgyeim és Uraim!
Március 15-e a magyarság egyik legnagyobb ünnepe, de nem is olyan régen ez még csak iskolai ünnep volt. Ne feledjük, hogy volt olyan időszak Magyarországon, amikor erre nem lehetett teljesen szabadon emlékezni. Most már lehet ezt is, de vigyázni kell arra, ez ne legyen sablonos. Talán úgy lehetne közelebb hozni a 132 évvel ezelőtti eseményeket, hogy ki kell hangsúlyoznunk: az akkori dolgok több szempontból hasonlatosak a mai történések- hez, hiszen mindkét esetben a modernizáció a főkérdés. Magyarországon 1848. április 11-én törölték el a feudális viszonyokat. Ekkor mondták ki például a törvény előtti egyenlőséget, a köztehervi- selést, a sajtószabadságot, a független magyar minisztérium felállítását. Ezeket a dolgokat akkor békés úton sikerült elérni, de sajnos utána tragikus volt a folytatás... A hatása azonban óriási volt, mert e nélkül nem jöhetett volna létre az osztrák-magyar kiegyezés sem. Az is érdekes, hogy a későbbiekben minden hatalom próbálta kisajátítani a magyar márciust. A legsodálatosabb talán az, hogy 1956-ban is az 1848-as példát szerették volna követni. /Mint tudjuk, ez akkor nem sikerült./ 1989-90-ben is sok szempontból ott tartottunk, mint Kossuthék, Petőfiék. Nem volt szabadság, demokrácia, az ország Nyugathoz képest elmaradott volt! Szerencsére ekkor is sikerült békés úton ezeken változtatni. A folytatás több, mint reménykeltő... Az eleki németek a történelmüket nagyon röviden így foglalják össze: Az őseiknek a halál (tod), utódunk a szükség (not), és csak ezek leszármazottjainak jutott kenyér (brot). Március idusán gondoljunk ilyen szellemiséggel is az "alig" 150 évvel ezelőtti történetekre! /Elhangzott 2001. március 14-én a Harruckern téren az eleki Mezőgazdasági és Ipari Középiskola tanulói ifjúsága előtt./

Aktuális pályázatok rovat, 2001. március - április

A Gyula és Környéke Területfejlesztési és Kistérségi Együtműködési Társulás Vidékfejlesztési Irodája részéről egy új rovatot szeretnénk indítani az Eleki Krónikában, mivel munkánk célja, hogy a folyamatos információval lássuk el a kistérségünk településein, így az Eleken élőket is, az itt tevékenykedő vállalkozásokat, intézményeket, non profit szervezeteket. A március hónap aktuális pályázati lehetőségeiből kiragadnék néhányat, hiszen a pályázatoktól kiírásra kerülő pályázati információk mindegyikét helyszűke miatt sem tudnám bemutatni. Az alábbiakban bemutatásra kerülő egyes információkról bővebb anyagokat az Irodánknál kaphatnak az érdeklődők. A Széchenyi-terv pályázati lehetőségei között szerepelnek vállalkozáserősítő programok, s ezen belül például: kamattámogatások, beruházások-, fejlesztések támogatása. A turizmusfejlesztési program, a lakásprogram, a regionális gazdaságépítési program, az aktív foglalkoztatás-politikai célok támogatása valamint az energiatakarékosági program emelhető ki. A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány célpályázatai között szerepelnek gyermek- és ifjúsági táborok, hagyományörző kulturális rendezvények stb. támogatásaira kiírt pályázatok. Érdemes megismerkedni a Békés Megyéért Vállalkozásfejlesztési Közhasznú Közalapítvány Mikrohitel Program kisvállalkozások támogatására kiírt pályázat lehetőségével. Dél-Alföldi Regionális Idegenforgalmi Bizottság is írt ki néhány pályázatot a turisztikai termékek marketing eszközeinek és a turisztikai fejlesztések támogatására. Békés Megyei Munkaügyi Központ is meghirdette pályázatait a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatására és a munkanélküliek önfoglalkoztatásának támogatása - vállalkozóvá válás segítése témakörében. Az FVM az agrárgazdasági célok 2001. évi támogatására az agrártermelés és az agrárgazdasági beruházások, erdőgazdálkodás, termőföld védelme, állattenyésztés, halgazdálkodás, vadgazdálkodás témakörben hirdette meg támogatási programját. Társadalmi szervezetek, magánszemélyek részére is jelentek meg pályázatok, így kiemelném közülük a Soros Alapítvány, a Szociális és Családügyi Minisztérium, a Mobilitás és egyéb pályázatok támogatási fozatát. Megjelenés előtt álló pályázatokról is tudunk kollégáimmal, amelyre érdemes odafigyelni, s rákészülni. A Békés Megyei Területfejlesztési Tanácsnál várhatólag április hónapban kerülnek kiírásra a Területfejlesztési célelőirányzatok, a munkahely-teremtési programok, a munkahelymegtartásra nyújtandó támogatások, valamint a vállalkozások megalakulásának segítségét célzó támogatási lehetőségek. Az egyes minisztériumi elkülönített forrásokra is lehet pályázatot benyújtani, így például Aktív Foglalkoztatási Célok, a Turisztikai Célelőirányzat, a Kis- és Középvállalkozói Célelőirányzat, a Mezőgazdasági alaptervekenyességek beruházási támogatása terhére történő támogatási témakörökben. Az Elek Város Polgármesteri Hivatal 15. számú irodahelyiségében működő Vidékfejlesztési Irodában bővebb információt is kaphatnak a pályázati lehetőségekről az érdeklődők - tudta meg az Eleki Krónika Vígh Károly vidékfejlesztési menedzsertől.

- Vné -

Új vezetőség választása

Reisz György sajnálatos lemondása miatt szükségessé vált az eleki Német Kisebbségi Önkormányzat új vezetőségének a megválasztása. A március 14-ei ülésnek is legfontosabb feladata volt ennek a "problémának" a megoldása. A kisebbségi önkormányzati képviselők egyhangúlag Nádor Máriát választották meg vezetőjüknek, míg helyettesnek ifj. Strifler Józsefnét, aki az "üresedés" miatt került be a testületbe az 1998-as választási eredménye alapján. (Mindkét személynek ezúton is gratulálunk!) Az elnök ezek után beszámolt az idei eleki sváb bálról is, amit sikeresnek nevezett, de sajnálatosnak tartotta

azt, hogy az önkormányzatnak és az egyesületnek nem sikerült most “összedogoznia”. (Ebben mindkét felet hibásnak tartotta!) Szó esett még arról is, hogy az idén miért maradt el a farsangi felvonulás Eleken. Itt is sajnálatos félreértés történt. Volt, aki a kisebbségi önkormányzattól várta volna el a szervezést, míg mások a művelődési központ vezetőjétől remélték ugyanezt. Jövőre valószínűleg lesz másik felvonulás, mert a művelődési központ vezetője felvállalta a szervezést. Úgy legyen! Arról is hallhattak még a jelenlévők, hogy az idén nyáron augusztus 4-én lesz a sváb bál. Augusztus 4-e előtt vagy után pedig valószínűleg ismét lesz országos jelentőségű esemény Elek Városban, hiszen ezen a nyáron avatnak a németek elűzetésének emléket állító kompozíciót. (Erről már többször beszámoltunk!) Az ülés végén kiderült, hogy most is több sikeres pályázatot tudott benyújtani a kisebbségi önkormányzat, illetve az új elnök. Nádor Mária ismételten megköszönte a bizalmat és kihangsúlyozta, hogy együtt szeretne dolgozni a Német Egyesülettel, mint ahogy mondta: Híd szeretne lenni az önkormányzat és az egyesület között.

Rapajkó Tibor

Bőjt közepe

A Magyar Televízió Pécsi Körzeti Stúdiója 2001. március 21-én Eleken forgat. Felvételüknek célja: megörökíteni az eleki németek egyik jelesnapjának hangulatos szokását, nevezetesen a bőjt közepének ünnepét, melynek sajátos és archaikus nyelvezetükben az elnevezése: “Mite in dr fasta”. Az eleki németek közösségi házában március 13-án, kedden este járva kaptuk a hírt a fentiekéről. Mint az Elek Krónika felelős szerkesztőjét, természetesen egyebek is érdekeltek. Kérés nélkül vezetett Szelényi Ernő úr a közösségi ház éppen e napon elkészült és berendezett konyhájába. Mi is lehetne egy magamféle háziasszony első reakciója, mint az, hogy ezt bizony elfogadnám az otthonomba is! A belső átalakítások /falbontás, térbővítés, burkolási munkák stb./ után egy tágas, tiszta, szinte mindennel fölszerelt, “üzemképes”, minden igényt kielégítő konyhát látok. Mindezekon túl: szép, izléses, kellemes, jó közérzetet biztosító, praktikus, ahol már szinte csak a készülő ételek inycsiklandozó illatát kell odaképzelní. Ám megtelik azzal is hamarosan, hiszen előttünk a tavasz, a nyár, amely idők hazahívják, hazavárják a régi elekieket. Jó okuk is lesz rá, idén különösképpen, hiszen a kiűzetés emlékére a főtéren /Harruckern tér/ szoboravatásra kerül sor augusztus elején. A konyhában nézelődve arra gondolok, hogy a németeket általában hüvös, tartózkodó, kevésbé barátkozó nemzetnek tartja a köztudat. Ám ha csak ennyit tudnék az eleki németekről csupán, ez a konyha rácsfolna a közhiedelemre. Ebben a konyhában finom ételek készülnek majd, amely embereket szolgál ki, az ő örömeire, éhségük csillapítására, közérzetük jobbítására. A konyha /minden ház szíve-lelke/ a Németországba 1946-ban elűzöttek, ma ott élő, volt elekiek anyagi támogatásával, segítségével, s a helyi némettség kezemunkájával jöhetett létre. Hogy azonban szavamat ne feledjem, a bőjt közepéről akarunk hírt adni a kedves Olvasóknak... Jön tehát a televízió, amely ország-világ előtt mutatja meg az eleki némettség hagyományápoló, -örző tevékenységét, a bőjt közepének megünneplését. A hagyományoknak megfelelően a fiúk, férfiak gyűjtik össze a rántottához szükséges tojásmennyiséget s a hozzá való kolbászt, egyebeket. Ebből készül a finom éték, a kolbászos rántotta. Illik hozzá a sokféle finom savanyúság, puha kenyér, s a végén a friss házi tej. Elfogyasztása után csöndes dalolással folytatódik az este, melyhez Zimmermann Feri bácsi gombos harmonikája adja a zenekíséretet. Táncra azonban nem perdülnek, hogyisne! - hiszen bőjt van /ha éppen a közepe is/, s tudott dolog, hogy az eleki némettség ezt mindenkor - ma is - a tilalmak közé sorolta. Szorgos kezek eközben a kifűjt /nem feltört!/ tojáshéjakból olyan hosszú fűzért készítenek, amennyit az elfogyasztott rántottához felhasznált tojások adnak. Ez az utóbbi években egyre több métert jelent, ami azt bizonyítja, hogy mind többen csatlakoznak a kisebbségi nemzetiséghez. Igen nagy örömeire szolgál ez az egyesületek, hiszen jelzi: egyre több a fiatal és a gyermek is. A vacsora elfogyasztása és a rövid dalolászás után együtt mennek ki a főtéri, ú.n. Lizi-kúthoz, ahol a tojáshéj-fűzérrel felékesítik a leány szobrát. Ezután - de mindenképpen éjfél előtt - hazatérnek, s tartják a bőjtöt továbbra is. De hát a bőjt felén már túl vagyunk, jön a tavasz, s vele az újabb remények, a bizakodás, a húsvét, a feltámadás, a dolgozós hétköznapiak - egyszóval - az Élet!

Gyűjtés az árvízkárosultaknak

Az utóbbi időkben sajnos nem múlik el esztendő természeti katasztrófa nélkül. Más kérdés, hogy a jelenlegi árvíz is kinek a számlájára írható. Mert, ha az ember nem vágja ki korlátlanul a nagy nedvszívó fenyveseket, valószínűleg minden másként alakult volna. De kivágtá. És most árvízveszélyről beszélünk. A médiáknak, sajtótermékeknek köszönhetően napi informáltsággal követhetjük az eseményeket. Ebben a tarthatatlan helyzetben a lehetőségek függvényében mindenki megpróbál segíteni a rászorultakon. Az Eleki Római Katolikus Egyházközség keretén belül tevékenykedő Karitás gyűjtési akciót szervezett - tudtuk meg Strifler Ádámnétól, a karitatív szervezet vezetőjétől. A kezdeményezés (március 13-a és 24-e között) során naponta reggel 8 és 1 óra között fogadják az adományokat a plébánián. Fogadnak takarót, ruhaneműt, tartós élelmiszereket, valamint igény szerint csekk ellenében pénzádományokat.

- b -

Üzemel a faház

A bejáró idősök nappali elhelyezését 1998 októberétől a Haladás Mezőgazdasági Szövetkezet étkezdéjében oldottuk meg. E lehetőségért ezúton is köszönetet mondunk a szövetkezet vezetőségének, dolgozói közösségének. A feladatkört ez év február 1-jétől a területünkön üzembe helyeztet faházzal látjuk el - informálta az Eleki Krónikát Nedreu Dávidné, az eleki Idősök Klubjának vezetője. A faház 120 főnek adhat étkezésre, mosásra, fürdésre, illetve a szabadidő eltöltésére lehetőséget. A terveknek megfelelően itt tartják majd meg a Nyugdíjas Egyesület havi taggyűléseit, valamint a kéthetenként esedékes teadélutánokat.

- b -

Új arc az iskolákban

A folyó tanévben Szép Irén személyében új előadó gazdagítja az eleki román általános iskola, valamint a Mezőgazdasági és Ipari Középiskola pedagógusi közösségét. Lapunk tudósítója arra kérte meg az Erdélyből érkezett tanerőt, hogy mutakozzon be az olvasóknak. Szép Irén többek között elmondta, hogy az erdélyi Marosvásárhelyen született, ahol az általános iskola befejezése után az Unirea Elméleti Líceumban érettségizett, matematika-fizika szakon. 1991-ben baráti "szálakon" került Magyarországra, Tiszakeszire. Az eredeti terv továbbtanulás volt, a dolgok azonban nem így alakultak, a napközi otthonban dolgozott. Azután '93-ban hazament és a marosvásárhelyi általános iskolában helyettesítő tanítóként helyezkedett el. 1996-ban a békéscsabai Körösi Csoma Sándor Főiskola kihelyezett tagozatot létesített Szovátán, Szép Irén az intézmény távhallgatója lett. Az elmúlt (2000.) évben szerzett tanítói diplomát, amely az ötödik-nyolcadik osztályosok ének-zene oktatására is feljogosítja. A diplomát viszont a román illetékesek nem ismerik el, ezért aztán tavaly, amikor Szép Irén részt vett a békési szép magyar beszéd továbbképző tanfolyamán, valamint a Békés-Tarhosi Zenei Napokon, a magyarországi munkalehetőségek iránt érdeklődött. A lehetőségek Elekre vezették, A 2000/2001-es tanévben a román általános iskolában tanít, a felső tagozatosokat ének-zenére oktatja, a szakközépiskolában pedig nevelőpedagógus. De ezzel még koránt sem véges a foglalkozási leltár, hiszen heti két alkalommal - kedd, csütörtök - húsz fős csoportnak aerobiket vezet, ugyancsak ezeken a napokon közel húsz fős színjátszó csoport munkáját irányítja. Eddig két fellépésük volt, a Reibel Mihály Városi Művelődési Központban. A szilveszteri különkiadásban szerepeltek, az intézményben pedig karácsonyi összeállítással kedveskedtek a tanulóknak. Az elképzelések szerint házi szerzők műveit keltik életre. A román általános iskolában egy csoportnak néptáncot oktat.

Szép Irén elmondta, hogy kezdetben nem volt könnyű az átállás, az új környezetbe való beilleszkedés, a gyökerek részbeni felszámolása, meg aztán problémát jelentett a hivatalos dokumentációk - munkavállalási-, tartózkodási engedély - beszerzése is. Most már jól érzi magát, a kollégák befogadták, a tanulókkal is "szót ért". Ehhez természetesen a környezet segítségnyújtása elengedhetetlen volt.

B.N.

Anyakönyvi események februárban

Születés: Mazán Dóra, Kiss Ella, Csüllög Mercédesz, Liszkai Ottó, Mokán Zsombor, Kiss Krisztián.

Házasságkötés: Kovács István és Bódogh Ilona.

Haláleset: Hegedűs Gyuláné (Lovászi Teréz), Hangyás Jánosné (Nagy Julianna).

Rajzoltak

Intézményünkben jól sikerült rajzversenyt tartottunk. Az alsó tagozatos tanulók meseillusztrációban gondolkodhattak, míg a felsősöknél lényegében szabadon választott téma szerepelt, alapgondolatokat viszont adtunk: Ha nekem varázspálcám lenne?, Milyen a világ a te szemedben?, Mi a legfontosabb számodra? - mondta Gálné Mészáros Mária, az eleki román általános iskola igazgatóhelyettese. A zsűri elnöki szerepkörét Petruzsán György, amatőr festő töltötte be. Az alsó tagozatos tanulónál: 1. Jova Nikolett, 2. Lázok Márió, 3. Lakatos Krisztián és Mikó Nikolett lett. A felsősöknél: 1. Tripon Norbert, 2. Emenet György, 3. Mészáros Márta lett. A rajzverseny helyezettei ajándékban, valamint valamennyi résztvevője vendéglátásban részesült.

- b -

Versengés a tudományokban

Intézményünk tanulói a közelmúltban kémiai és helyesírási versenyen mérték össze képességeiket - mondta Zsidó Ferenc, az eleki általános iskola igazgatóhelyettese. A Hevesy György kémiaverseny helyi fordulójának eredményei: a 7. osztályosoknál: 1. Lukács Viktor, 2. András Bianka és Tokai Gyöngyvér, 3. Bogár Szabó Krisztián, a 8. osztályosoknál 1. Tóth Csaba, 2. Szakács István, 3. Braun Brigitta. A Simonyi Zsigmond helyesírási verseny gyulai tudáspróbáján az ötödik osztályos Zsidó Tamás nyolcadik, a hatodik osztályos tanuló Tóth Tamás negyedik, a nyolcadik osztályos Czinkota Orsolya hatodik lett, felkészítőjük Tóth Gáborné volt. A hetedik osztályos András Bianka hatodik helyezést ért el, felkészítője Lénárt Istvánné volt. A Currie körzeti (Kecskemét) kémiai megmérettetésen Veres József, Rusz Melinda, Lup Márton alkotta eleki csapat első lett, a Kiss László, Bágy György, Bágy Ferenc összetételű együttes harmadik helyezést ért el, felkészítőjük Miklóné Slezák Tünde volt.

- b -

“Húsvétoló”

Húsvét a kereszténység második legnagyobb ünnepe a karácsony mellett. Ezen a napon ünnepeljük Jézus Krisztus feltámadását. Az ünnephez számos népszokás is társul, amelyek ma is élnek városon és falun egyaránt. Ezek között a legnépszerűbb az “öntözés” vagy locsolkodás és a tojásfestés. A Városi Könyvtár mostmár 3. éve rendezi meg a “Húsvétolót”. Nevezhetjük húsvéti játszóháznak is ezt a rendezvényünket, hiszen azt szeretnénk, ha minél több gyermek eljönne és készítené szeretteinek, vagy önmagának ajándékokat.

Meghirdetjük mindkét iskolában és örülnénk, ha minél többen eljönnének tojást festeni, tojástartót készíteni, levelezőlapot színezní és más egyéb figurákat készíteni. A foglalkozást Nagyné Nádor Gabriella, Kiss Henrietta és Nagy Lászlóné vezetik. Így a gyerekek külön csoportokban készülhetnek kedvük szerint a szép ünnepre.

A résztvevőktől azt kérjük, hogy hozzanak magukkal kifújtt tojásokat, színes ceruzákat és ollót. Örülünk, hogy az anyagi támogatás is megérkezett a Kulturális és Oktatási Bizottságtól. Itt is szeretnénk megköszönni a bizottsági tagoknak a segítséget. Eldöntöttük már az időpontot is, április 10-én, délután 2 órától hívunk, várunk minden érdeklődőt, közügyesség-fejlesztő "Húsvétołonkra".

Befejezésül egy locsolóverssel búcsúzom és áldott ünnepet kívánok mindenkinek:

"Napsütötte szép tájakon,
Jöttem végig az utakon,
Felém hajlott sok-sok virág,
Rózsavizük osztogatták.
Meglocsollak mostan véle,
Piros tojást kérek érte!"

Nádor Mária

Farsangoltak

Fehér, fekete, szürke. Színek, amelyek az ember örömeit, bánatait fejezik ki. A fényképek tanúsága szerint mindenképpen. Persze az újkori színes technika sem kifejezőbb; gondoljunk bele, ha azt mondanánk, ma olyan sötétbarnás, világoszöldes, vagy rózsaszín, esetleg kékes hangulatom van. Természetesen a szürke hétköznapiok sem fedik az alapigazságot, hiszen egy dolgos hétköznapi, ha sikert produkál, lehet színes, fényes, de fordítva is igaz. Mégis miért kell törvényesíteni az ember vidámabb vagy szomorúbb időszakait, a mulatságot, illetve a bűnbánati időszakot? Hasonlóságot a közlekedésből vehetünk: képzeljük el, ha nem volnának forgalmi jelek, teljes volna a káosz. Az elmúlt időszakban a farsangi mulatságok időszakát éltük. Természetesen az eleki román általános iskola tanulói is jellegzetes ünnepséget rendeztek. A sikerhez a város vállalkozói, magánszemélyei is nagyban hozzájárultak, akik támogatták a rendezvényeket. Az oktatási intézmény dolgozói közössége ezúton mond köszönetet: Veres Imréné fodrásznak, a Foci Koccintónak, Rotyis György, Barna Gergely, Mátyási Zoltán, Petruszán Györgyné, Csiki Zoltánné, Barna János, Ungur Péter, Nedró Mihály, Sarkadi András, Csernátoni Ágnes, Szenes János, Lázok Árpád, Kocsisné Lólé Veronika, Elekes Edit vállalkozóknak, a Róffös üzletnek, a Flamingó ajándékboltnak, a Zöldeges boltnak, a Kínai boltnak, a Reibel Mihály Városi Művelődési Központnak, a Szivárvány üzletháznak, a Non-Stop boltnak.

- b -

Értékmérő

Az egyik minapi rádióműsorban a mércéről volt szó, annak fogalmát, gyakorlati alkalmazását tárgyalta a műsorvezető a telefonáló hallgatókkal. A blokk egyik szegmense bevallom végtelenül tetszett, régóta ágálok mellette, de igencsak magányosan éreztem magam. Azt nem kell különösebben ecsetelni, hogy kis hazánkban egy jó ajánlólevéllel boldogan meg lehet élni, még akkor is, ha az elvégzett munka mögött nincs is jelentősebb eredmény. Nos a rádióműsor egyik alanya "holtbiztos" ajánlólevéllel érkezett a magyar-amerikai cég irodájába. Ahol, legnagyobb megrökönyödésére, az illetékesek bele sem pillantottak a tuti iratba, ehelyett arra kérték meg a leendő kollégát, hogy telefonáljon a cég New York-i irodájába, és beszéljen a főnökkel a cég magyarországi vállalkozásáról. Istenem, sóhajtottam fel, legalább az unokaöcsém megérné azt, hogy az említett módszert itt nálunk is alkalmazzák, és nem csak az amerikai érdekeltségű cégeknél.

Hogyan lettem tanító?

Köztudott, hogy ez elekiek Gyulára, a gyulaiak Elekre járnak dolgozni nap mint nap. Mi bejárók-kijárók ismerjük egymást. Mivel a táj látványa már nem jelent újdonságot, így hát beszélgetéssel ütjük el az időt. A minap hazafelé utazva egy kedves, volt tanítványom mellé ültem, aki egykoron eminens tanulója volt gimnáziumunknak. Bizonyára rossz szokás, vagy talán valamiféle “tanítói betegség” az, hogy még a beszélgetési témáink is zömmel az iskolával, a ráismerhetetlenségig megváltozott iskolai élettel, a továbbtanulás esélyeinek latolgtatásával foglalkozik. (Még mindig jobb - vallom én - mint politizálni, vagy gazdasági életünk legújabb korrump dolgairól eszmét cserélni.) Érdekel, hogy a most érettségiző gyermekének útja az életnek mely irányába fordul majd. Azt kérdeztem: gyermekedet milyen pálya érdekli, milyen az érdeklődési köre, azaz hol szeretne majd továbbtanulni, hogy felkészüljön a nagybetűs ÉLETRE?

A válasz spártai módra egyszerű, de számomra annál meglepő volt: “még nem tudjuk!” - mondta. Ez nekem azt jelentette, hogy a gyermeke életének jövőjét illetően sem a családnak, de a gyermeknek sincs a realitást egy ici-picit is megközelítő elképzelése se. Kár! Kimerítően gyözködtük egymást, és amikor már azt hittem, hogy mindent megbeszéltünk, beszélgetésünk - számomra - merész fordulatot vett. Ugyanis azt kérdezte ismerősöm: - a tanárúrnál egykoron ez hogyan zajlott le? azaz, HOGYAN LETT TANÍTÓ? Elmondhatom... mondtam, de mára ez nem lehet példaértékű, jöllehet akkor sem volt az! Arra még jól emlékszem, hogy továbbtanulásom útjának kijelölése hogyan történt. Vasárnap volt és ebédelt a négy fős család. Szüleim beszélgettek, mert nálunk minden fontos dolgot a vasárnapi ebédnél beszéltek meg. Közben édesanyám az asztalra tette a “palacsintahegyet”. Öcsémrel már kaptunk volna a tányérhoz, de Édesanyám a mutatóujjával megálljt parancsolt. Így szólt: “Laci fiam, Apáddal úgy gondoltuk, hogy jó lesz te tanítónak és oda fogsz járni, ahová Túri Pista bátyád. (Túri Pista bátyám az utcánkba lakott. Nálam 4 évvel idősebb volt és Kiskunfélegyházára a Tanítóképzőbe járt.) Ennyi volt és a sorsom eldőlt. Visszaemlékezve, a szüleim a tanítóságot mint egy foglalkozást az ebédeknel már többször szóba hozták. Többször mondogatták, hogy a tanítók milyen szerényen, de biztosan élnek. Emlékszem, kérdezgettek engem (talán nem véletlenül), hogy mit csinál a tanító néni, ha szófogadatlank vagyunk? Szeretem-e a tanítóimat? Miért? De arra nem emlékszem, hogy egyszer is kérdezték volna, te nem szeretnél tanító lenni?

Hogy a kinyilatkozásszerű bejelentést a 14 éves csongrádi - a polgári iskolát elhagyó - fiú mindezt hogyan fogadta, bizony 69 év távlatából nem tudom megmondani. Egyben biztos lehettem: ők a szüleim, a példaképeim. Nem akarhatnak rosszat gyermeküknek! Most már biztosan állítom, és nagyon boldog vagyok, hogy a szüleim így döntöttek, mert jól döntöttek!. Így dönteni csak az a szülő tud, aki ISMERI gyermekét. Ismeri szellemi adottságait, erkölcsi értékeit, helyzetekkel szembeni magatartását. Áldom őket, hogy az indító vezényszó ez volt: “TANÍTÓ LESZEL”.

Az pedig a sorsnak egy külön “ráadás játéka” volt, hogy a tanítói “mesterséget” én is a kiskunfélegyházi tanítóképzőben tanultam meg. Itt olyan erkölcsi tulajdonságokkal ruháztak fel bennünket, amelyek nélkül egy tanítónak nem lehetett még az osztály elé sem állni! Ezek a tanítói hivatás “Sine qua non”-jai, azaz elengedhetetlen feltételei. Szolgálat, becsületesség, következetesség, a szó hitelessége, hűség, szerénység, tisztesség, fegyelmezettség, a munka szeretete!

Büszke vagyok arra, hogy a legnemesebb hivatásra, az ifjúság nevelésére itt készítettek fel és olyan tanáraink voltak, akikre “TANÁRI PÉLDAKÉP”-ként tekintek. A preparandiának és az internátusnak szelleme eljuttatott a ráeszmélésre “képes vagyok rá!”, “meg tudom csinálni!”. Így lettem én tanító, majd

Az eskü szövegének elmondása óta - melyet az első tantestületem előtt tettem - az iskolát otthonnak, munkahelynek és katedrának tekintem, ahol helye volt a munkának, becsületességnek, az igazságosságának és az egymás megbecsülésén alapuló ragaszkodó szeretetnek! Megvalósíthatatlannak látszó ábrándjaim és alaptalan vágyaim nem voltak, mert nekem mindig a magas szintű kötelességteljesítés és az egyenesség voltak a vezéreszméim. Tettem és amíg lehet teszem a dolgomat olyan természetes egyszerűséggel, mint ahogy a földnek az a feladata, hogy teremjen! Vallom, az életnek csak akkor van értelme, ha kötelességet keres és vállal! Soha nem volt küldetéstudatom, én szolgálni

akartam azt a szent ügyet, amire felesküdtem!
HÚ MARADTAM indíttatásomhoz, tanító maradtam. Ha most kezdeném az életet, biztosan tudom, hogy ezt a csodálatos, "istenverete", gyönyörű hivatást választanám. Mondom ezt igaz szívből, pedig most már életközlemből tapasztalom, hogy tanítónak lenni és annak maradni alkalmasint nagyon nehéz dolog. De leírhatatlanul jó és további munkára sarkalló érzés látni tanítványaink szemében a felvillanó fényt - "értem amit mondassz".

Természetesen akadtak BUKTATÓK is, melyekből nem volt könnyű egyenes derékkal kijönni! De két dolog mindig segített. Az első helyre kívánczik a megértő és segítő családi háttér, továbbá a hit és a hűség szeretett pályámhoz. Tanárságom egész ideje alatt hittem és terjesztettem, hogy a tudás a legnagyobb kincs, a legnagyobb hatalom, amelyet csak MUNKÁVAL lehet megszerezni, de amit nem vehet el senki és semmi!

A közel 50 év alatt sok talpnyaló, értetlen, képmutató, siránkozó, rosszindulatú emberrel kellett dolgoznom. Eleinte hadakoztam ellenük, de rá kellett jönnöm az élet egyik nagy igazságára: "a kecskét nem lehet előlről, a lovat nem lehet hátulról, a hülye, rosszindulatú embert nem lehet egyik oldalról sem megközelíteni". A kötelező tankönyvi ismereteken túl, tanítványaimat igyekeztem a természet szeretetére is tanítani, nevelni. Arra is, hogy hogyan lehet meglátni a kisebb-nagyobb csodákat és a RENDET, amely nélkül nincsen elfogadható földi élet. Igaz ez úgyis, hogy rend nélkül nincsen normális családi, iskolai de társadalmi élet sem. Úgy gondolom, hogy ebben a jelenlegi, szellemileg zavarodott világban lenne mit tanulnunk a természet szelleméről. Hogy mit tettem eddig? Széchenyi István gondolatával válaszolok: "A kevés mit véghez vittem úgyhívják: kötelesség. Elmulasztása szégyen és gyalázat lett volna. Ám teljesítése sem érdemel dicséretet!" Végezetül a pályakezdő ifjú kollégáimnak próbálom csokorba szedni a közel 50 éves pedagógiai tapasztalataimat. Ezek olyan igazságok - evidenciák -, melyek nélkül ezen a pályán tartósan nem lehet megmaradni.

1. A tanárnak szolgálni és nem szolgáltatni kell.
2. Szolgálni hit és szeretet nélkül nem lehet.
3. A követelmény és a tisztelet jó barátok.
4. Nem elég becsületesnek látszani, annak is kell lenni.
5. Soha nem baj, ha a tanár picit többet tud.
6. Csak az tud lelkesíteni, aki maga is lelkes.
7. Indulataid ne a tanítványon vezesd le.
8. Soha ne mondd, hogy hülye, de azt sem, hogy a világ legokosabbja. Dicsérd igyekezetét, dorgáld le a legokosabbját.
9. Fáradt vagy? - annak az erőfeszítésnek a jele, hogy végzed a feladatod.
10. Tudni kell mindig újrakezdeni!

Befejezésül az olvasótól kérek elnézést, hogy írásomban túlléptem a címadó kérdésnél. De ha úgy érezte, hogy vallomás postázódott a szövegben, nem tévedett.

Busa László
nyugalmazott középiskolai tanár

Gondolatok a kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja alkalmából

Tavaly döntött a magyar országgyűlés a címben szereplő emléknapról. Az előterjesztőt - Horváth Béla kiskgazda képviselő - a kormánypártok, illetve a MIÉP is támogatta. A Tisztelt Ház 2000 júniusában 201 igen, 24 nem és 87 tartózkodás mellett fogadta el ezt. (Több mint érdekes volt az, hogy az MSZP képviselőinek nagy része tartózkodott, de az is, hogy az SZDSZ nemmel voksolt. Ők tudják, hogy miért!)

Azt is el kell mondanunk, hogy ez az emléknapi azért február 25-e, mert 1947-ben ezen a napon hurcolták el az oroszok Kovács Béla kisgazda nemzetgyűlési képviselőt. Tehát 2001-től minden közép fokú tanintézetben meg kell emlékezni erről az időszakról. Sajnos van is m i r ő l .

Mivel kellene kezdenünk? Talán azzal, hogy bizonyos értelemben ez ma is "kínos" kérdésnek számít. A témát még ma is másképpen látják Nyugaton, mint Keleten. A különbség azzal magyarázható, hogy Nyugat-Európában sohasem volt kommunista diktatúra. Ott a kommunisták mindig betartották a demokrácia alapvető játékszabályait. Franciaországban és Olaszországban mindig erős volt a kommunista párt, az előbbiben most is kormányzati tényező! Az is tény, a Nyugat a szovjetekkel együtt győzte le a náciizmust, fasizmust. (Mint köztudott, a II. világháborús győzelem tragikus ára volt a Nyugat részéről Kelet-Európa "átadása" a Szovjetunióknak.)

Ezek valóban kényes dolgok, de ez még csak tovább fokozódott 1989-90-ben, az úgynevezett rendszerváltáskor. (Pl. 1988-ban Magyarországon Nagy Imre kivégzésének 30. évfordulóján még ugyanazok a személyek verették szét az erre emlékezőket, mint akik 1989-ben már reformerként tetszelegtek, illetve akiknek egy része 1994-98-ig ismét kormányzati tényezővé vált!) Akik az emléknaphoz kapcsolódóan a mai magyarországi tankönyveken kívül még részletesebben el akarnak merülni ebben a témában, azoknak ajánlható két kiváló könyv. Az egyik a többek által írt A kommunizmus fekete könyve (Bűntény, terror, megtorlás) Bp. 2000. 855 p. Ez nem sokkal korábban jelent meg Franciaországban, ahol sokáig listavezető volt! Ott is nagy vitát váltott ki, mert sokan egyszerűen semmit sem tudtak a kommunisták kegyetlenkedéseiről. Ha ott ez akkor vitákat váltott ki, akkor el lehet képzelni, hogy Magyarországon hogyan fogadták. A napi sajtó (a megyeiek is) nagy része egyszerűen elhallgatta, vagy elítélően írt róla. (Úgy hisszük, a hazai felemás "rendszerváltás" miatt ezen "nem lehet" c s o d á l k o z n i !)

Ettől függetlenül ennek a könyvnek a megjelenése is mérföldkő a hazai történettudományban, de a magyar politikai életben is. Elsősorban a gazdag tényyszerűsége teszi hitelessé a könyvet, de az is érdekes, hogy a szerzők egy része korábban kommunista volt, de mégis le tudtak számolni korábbi tévedéseikkel. (Ez sem kevés. Ez is példa lehet a mai Magyarországon is!) Arra nincs lehetőségünk, hogy az egész könyvről részletes ismertetőt írjunk. Azt a megoldást választottuk, hogy idézünk néhány olyan korabeli dokumentumot, amelyet mindenkinek továbbgondolásra ajánljunk. Ezekből választ kaphatunk sok olyan, még ma is aktív magyar közszereplő illetve pártok tevékenységének mértjeire is.

Kezdhetjük ezzel is: Már 1918-ban a kijevei Cseka újság a Krasznyj Mecs (Vörös Kard) ezt írta: "Elvettjük az erkölcsösség és az emberiség ósdi rendszereit, mert a burzsoázia találta ki őket, hogy elnyomja és kizsákmányolja velük az »alsóbb néposztályokat«. Nincs előzménye a mi erkölcsiségünknek, Mindent szabad nekünk,"

Ja, ha már akkor is, akkor most utólag értjük, például miért történt ez hasonlóképpen 1947-89-ig Magyarországon. A burzsoázia magyarul polgárságot jelent! Reméljük, nem ezért ellenszenves többeknek napjainkban ennek a szónak a használata, amely különben francia eredetű! De elgondolkozhatunk azon is, mit mondott Lenin 1921-ben a X. pártkongresszuson: "Nincs szükségünk ellenzékre, elvtársak: nem olyan időket élünk. Akár itt vannak, akár ott (Kronstadt), puska kell, nem ellenzék... Ezentúl nincs ellenzék, elvtársak..."

Gondoljunk bele, ennek a "demokrata" embernek mennyi szobra állt pl. Magyarországon! Hányan hitték el, hasonlóan kell tenni nekik is, de a legnagyobb probléma az, hogy sokan még most is nagyra tartják őt mindezek ellenére. Hiába, sajnos 40 év nagyon sok idő! Sok ember számára könnyebb és talán kényelmesebb is ragaszkodni olyan dolgokhoz, amelyekről utólag kiderült, hogy hazugság, mint például rádöbenni annak ellenkezőjére. Például "Miért vertek át? Miért hittem el? Kik és miért tudtak meggazdagodni 1989-90-ben Magyarországon? Miért nem létezik már a Szovjetunió sem?" Akik elolvassák ezt a "fekete könyvet", megtalálhatják ezekre és másokra is a választ. A másik fontos kiadványt pedig az Oktatási Minisztérium adta ki, melynek a címe: A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapija. Bp. 2001. Ebben találhatunk például javaslatokat az iskolai megemlékezésekről, de kiváló történészek tollából rövid tanulmányokat olvashatunk pl. a sztálini rendszer áldozatairól, illetve az 1944-1956 közötti magyar helyzetről. Tényleg kiváló írások! A kötet végén gazdag bibliográfia található!

Ebből a könyvből is emeljünk néhány érdekességet: 1957. október 23-án Kodály Zoltán elnökletével létrejött Magyar Forradalmi Tanács felhívására 14 és 15 óra között elnéptelenedtek az utcák. A lakosság így

emlékezett meg a forradalom kirobbanásának első évfordulójáról! 1956-ban, a forradalom leverése után Magyarországon 500 embert végeztek ki! Rákosi Mátyás egyik helyettese Kádár János volt! A leírtakból is következik, nem volt könnyű a XX. század a magyarok számára sem! Ne feledjük, legyünk erre is büszkéek, a magyar nép 1956-ban verte ki a kommunizmus falából az első téglát. Magyarországon az a párt, amely nevében felvette a kommunista jelzőt, nem nyerte el soha sem a választók nagy részének bizalmát. (Amikor demokrácia volt!) Rákosi MKP-ja MDP-re, illetve 1956-ban MSZMP-re változott. Azt kérjük olvasóinktól, hogy az emléknaphoz kapcsolódó gondolatainkat lelkiismeretüknek megfelelően k e z e l j é k !
Szébb, jobb és igazabb XXI. századot kívánunk mindenkinek!

Rapajkó Tibor

Gerincminőségtől függően

A minap egy kedves ismerősömmel találkoztam az utcán, és természetesen septében megtárgyaltuk a zűrös-zavaros világunk ügyes-bajos dolgait, köztük Magyarország Európai Unió csatlakozásának törekvéseit, a globalizáció esetleges lehetséges veszélyeit. Kedves ismerősöm aggodalmának adott hangot, fél, hogy kis magyar nemzetünk esetleg felszámolódik a létért való küzdelemben. Ott, az utca forgatagában hirtelenjében két menőövet hoztam fel ismerősöm megnyugtatóására. Az első: életem meghatározó néhány évtizedét a Balkánon húztam le, ezért tapasztalatból állíthatom, lehet bármilyen nyomás is az ott élő nemzetekre, a mentalitásukból fakadóan az adott kultúra hagyománya soha sem fog eltűnni a Föld g o l y ó b i s á r ó l .
A második érv: vannak olyan külföldre szakadt hazánkfit, akik több évtizedes távollét után sem felejtik el anyanyelvüket, de olyanok is akadnak, akik viszonylag rövid idő elteltével furcsa akcentussal fejezik ki magukat, sőt erősen keresik a megfelelő kifejezéseket. Tehát, adtam meg ismerősömnek a végszót: rajtunk, és csakis rajtunk múlik, hogy behódolunk-e a ránk erőltetett nyomásnak vagy sem. Persze, morfondíroztam már odahaza a témakörön, a pedagógusoknak, de elsősorban a családokra döntő szerep hárul a megmaradási folyamatban.

B.N.

Összefogás a templomért

Az eleki római katolikus templom felújítása, tatarozása érdekében 1997-ben alakult meg az Eleki Templomért Alapítvány - mondta lapunknak Durstné Veronika, az alapítvány kuratóriumának elnöke. Természetesen az említett időpont előtt is renoválásokat végeztek a barokk-stílusban épült templomban. A munkálatokat elsősorban a falak erős átmedvesedése indokolta. A további elképzelésekhez nyújtanak támogatást az alapítvány javára befolyt összegek, ez a 2000-es esztendőben (a személyi jövedelemadó egy százaléka) 64.326.- forint volt.

- b -

Hatványozottan tenisz

Amikor befejeződött a legutóbbi (2000/2001-es) teremlabdarúgó-bajnokság, az ember azt gondolta, hogy most egy éves szünet következik. Egy éves szunyókálás. Az előbbi megmozdulás szervezőinek köszönhetően remélhetőleg remélhetően mégsem ez történik. Az általános iskola keretén belül működő DSE-szakosztály illetékesei Hoffmann Ferenc és Dávid Rémusz máris egy újabb kezdeményezésen gondolkodnak. A városban első alkalommal lábteniszbajnokságot szeretnének valóra váltani. Mivel teljesen új kezdeményezésről van szó, ezért a teljesség igénye nélkül tájékoztatás szükségeltetik. Tehát: az összecsapásokat a teniszhez hasonló pályán játszanák ötös méretű labdával. Egy időbe három játékos

képviseli az adott együttest, a nevezés egyébként plusz egy játékos szerepeltetését foglalja magában. Hogyan zajlik a mérkőzés: az adogatást követően (adogatni lehet fejjel és lábbal, és bármelyik játékos elvégezheti) a labda egy térfélen legfeljebb két alkalommal pattanhat a földre. Egy csapaton belül legfeljebb három labdaérintés lehetséges, a dekázás ki van zárva. A labda megjátsszása csak kézzel tilos. Egy-egy párviadal két nyert játszmaig tart, egy játszma pedig 15 pontig tart, és nem szükséges a két pont különbségű parti megnyerése. A lániteniszbajnokság nevezési díjának a megállapítása a jelentkező csapatok függvénye. Jelentkezési határidő 2001. március 31. Jelentkezni lehet Hoffmann Ferencnél személyesen, vagy a 240-214-es valamint a 06-30-349-81-50, illetve Dávid Rémusznál a 240-146, vagy a 06-30-854-10-67-es t e l e f o n s z á m o n .

Az előző lapszámainkban már foglalkoztunk az asztalitenisz sportág sajátosságaival. Megemlítve, hogy az egyén befektetett munkájától függ az eredményesség, kizárva a csapatjátékok buktatóit, a művelője nincs kiszolgáltatva a csapattárs kényének-kedvének. Érdekes, hogy mégsem indulhatott asztalitenisz-szakkör a tanév kezdetekor, annak ellenére sem, hogy a város sportolási lehetőségei igencsak szerények. Most márciustól azonban elkezdődhet az érdemi munka. Azok a tanulók, akik úgy gondolják, hogy megpróbálkoznának az asztalitenisszel jelentkezhetnek Hoffmann Ferencnél, az eleki általános iskola DSE-szakosztály elnökénél.

- b -